

**Česká školní inspekce
Jihomoravský inspektorát
Šumavská 519/35, 602 00 Brno**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIB-2556/24-B
Sp. zn. ČŠIB-S-543/24-B

Název	Helceletka - středisko volného času Brno, příspěvková organizace
Sídlo	Helceletova 234/4, Stránice, 602 00 Brno
E-mail	info@helceletka.cz
IČO	44 993 412
Identifikátor	600 030 121
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Veronika Presová
Zřizovatel	Jihomoravský kraj
Místo inspekční činnosti	Absolonova 892/20a, Fleischnerova 1164/1a, Gromešova 51/1, Helceletova 234/4, Kamenáčky 4371/4a, Kneslova 697/28, Kořískova 492/16, Sokolská 366/1, Tilhonova 372/49, Tuháčkova 27/39, Brno
Inspekční činnost na místě	14. 10. 2024 – 16. 10. 2024

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Inspekční činnost podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání podle školního vzdělávacího programu.

Zjišťování a hodnocení naplnění školního vzdělávacího programu.

Charakteristika

Helceletka - středisko volného času Brno, příspěvková organizace (dále SVC, školské zařízení, středisko) je školským zařízením pro zájmové vzdělávání, které zajišťuje výchovné, vzdělávací, zájmové, tematické i rekreační akce. Stěžejní formou vzdělávání je pravidelná činnost v zájmových útvarech (dále ZÚ, kroužek), doplněná o příležitostnou, osvětovou, táborovou i individuální činnost. Primární cílovou skupinou jsou předškolní děti, žáci a studenti, část nabídky je zacílena i na nejmladší děti a dospělé. Zájmové vzdělávání je realizováno na deseti hlavních pracovištích pod názvy „Domeček“, ve kterém je sídlo vedení SVC a ekonomické oddělení, dále „Bystrouška“, „Domino“, „Kostka“, „Kominíček“, „Sluníčko“, „Kamenačky“, „Fantázie“, „Robotárna“ a „Veverka“. K pravidelné činnosti využívá středisko na základě smluvního zajištění i další místa poskytovaného vzdělávání zejména ve školách. Při minulé inspekční činnosti jich bylo využíváno pro zájmovou činnost 17, v letošním školním roce osm. Vzdělávání je zajištěno 101 pedagogickými pracovníky, 31 z nich je interních, zbývajících 70 externích. Do 403 ZÚ bylo v době inspekční činnosti přihlášeno téměř 2 500 účastníků. V uplynulém školním roce, i na základě změn financování zájmového vzdělávání, došlo ke značným změnám v portfoliu činnosti SVC, což se projevilo ve zvýšení počtu ZÚ a účastníků pravidelné činnosti a v omezení nabídky táborové činnosti. V loňském školním roce realizovalo školské zařízení 118 příležitostných činností pro 8 830 účastníků a 213 výukových programů pro 4516 žáků základních a mateřských škol. Se změnou názvu školského zařízení na začátku letošního kalendářního roku došlo i ke změně jejího vizuálního stylu.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Počátek funkčního období nové ředitelky SVC byl spojen s novou vizí a tvorbou dlouhodobého strategického plánu rozvoje pro období 2018 – 2024. V roce 2021 vedení blíže konkretizovalo původní nastavené cíle do střednědobého plánu rozvoje a řízení školského zařízení do roku 2024. Na strategický plán navazují krátkodobé roční plány a dále pak plány rozvoje pracovišť pro všechny oblasti činnosti. Na konci loňského školního roku vedení vyhodnotilo splnění dlouhodobých strategických cílů. Jedním z nejzásadnějších bylo nastavení funkční spolupráce jednotlivých pracovišť a zaměstnanců napříč celým střediskem. Tento záměr se ve velké míře podařilo realizovat. Další cíle uvedené ve strategii rozvoje - zpřehlednění kompetencí zaměstnanců, evidence a kontrola pracovních úkolů, rozvoj týmu vedoucích všech pracovišť včetně spoluzodpovědnosti za SVC jako celek, vybudování systému vzájemného přenosu informací v prostředí elektronického informačního systému i pomocí sdíleného prostředí, se rovněž naplnily. Efektivně je nastaveno získávání, výběr a především tzv. onboarding nových zaměstnanců, kterým je věnována náležitá pomoc prostřednictvím přehledného plánu činností, uvádějícího pedagoga, v případě potřeby službou mentora či kouče mimo školské zařízení. Středisko věnuje dostatečnou pozornost i práci zejména s novými externími pedagogy, kterou garantují pověření interní pedagogové nebo vedoucí pracovišť. Mottem, prolínajícím se veškerým děním, je všestranný osobnostní růst „malých klientů“, proklientský přístup a budování respektujícího vztahu s účastníky zájmového vzdělávání. Že se vizi a nastavené cíle podařilo naplnit, se projevilo i při hospitacích v průběhu inspekční činnosti, které byly realizovány téměř na všech pracovištích.

Další hledání názorové shody mezi jednotlivými relativně samostatnými pracovišti vedlo k řadě personálních změn a stále dochází k obměně interních i externích pracovníků. Školské zařízení má nastavená jasná a efektivní pravidla a mechanismy řízení, předávání informací a organizování všech aktivit. Společně s ředitelkou a dvěma zástupci (užší vedení) se

na činnosti a řízení školského zařízení jako celku podílí také vedoucí jednotlivých pracovišť (širší vedení). V jejich kompetenci je rovněž zajištění vzdělávací činnosti a provozu přiděleného pracoviště. Pro fungování střediska vydalo užší vedení soubor směrnic, který ukotvuje a sjednocuje činnost celého školského zařízení. Na základě potřeb a vyhodnocení situace byl vytvořen funkční informační servis, kariérní systém a s ním i přijatelné finanční ohodnocení zaměstnanců. SVČ umožnilo pedagogům uplatnit svoji odbornost při práci s účastníky zájmového vzdělávání formou práce na různých pracovištích napříč celým školským zařízením. V hodnotovém systému má své místo i vzdělávání a s ním spojený rozvoj střediska. Plánování vzdělávání vychází z potřeb SVČ, potřeb jednotlivých pracovišť i zájmu pedagogů. Vzdělávání a jeho přenos do pedagogického procesu je systematicky plánováno a vyhodnocováno a přispívá k rozvoji školského zařízení jako celku i jednotlivců. Osobnostní i pedagogický růst především interních zaměstnanců je zanesen do Portfolia dalšího vzdělávání pedagogického pracovníka, které je pravidelně každý rok vyhodnocováno v rámci osobního setkání s ředitelkou SVČ.

Důležitým strategickým cílem po nástupu ředitelky na vedoucí pracovní místo v roce 2018 byla kvalitní kontrolní činnost přispívající k vyšší kvalitě vzdělávání a zlepšení společného a jednotného fungování celého střediska. Hospitační a kontrolní činnost je na základě rozdělení kompetencí prováděna samotnou ředitelkou nebo jednotlivými vedoucími pracovišť. Závěry a doporučení mají zpravidla formativní podobu.

Na nově tvořené vizi a strategii rozvoje střediska v dalších letech, postavené více na hodnotovém základu, se podílejí všichni zaměstnanci. Podporou aktivit pro posílení vzájemné spolupráce zaměstnanců, sounáležitosti se střediskem, kvality vzdělávání (společné aktivity, teambuildingy, výměny zkušeností mezi pedagogy, vznik odborných kabinetů, tandemy a stínovací dny, společně realizované akce pro veřejnost, pedagogická práce interních i externích zaměstnanců napříč všemi pracovišti) se daří měnit kulturu a klima školského zařízení jako celku. Díky participaci interních pedagogů na obsahu nového školního vzdělávacího programu byl vytvořen dokument, který je v současné době postaven na úroveň koncepčního dokumentu.

Změna výše úplaty za zájmové vzdělávání a další finanční zdroje od zřizovatele, dotace a příspěvky z obcí, městských částí, z projektů Evropské unie (Šablony OP JAK 2022 – 2025, IROP – projekt Nová Robotárna) umožnily potřebné investice do revitalizace prostor pro zájmové vzdělávání a nákup nového vybavení. Daří se efektivně a s předstihem vyhodnocovat finanční možnosti školského zařízení a realizovat či plánovat nákupy a potřebné opravy.

Oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví je věnována pozornost především formulací pravidel a dohledem nad jejich dodržováním. Cílem střediska je zajistit zdravý osobnostní vývoj účastníků vzdělávání, předcházet vzniku a působení sociálně patologických jevů, projevů diskriminace, nepřátelství nebo násilí. Za tímto účelem má středisko zpracován vlastní minimální preventivní program, který je zpracován zejména do táborevé činnosti.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Posláním školského zařízení je nabízet účastníkům jak vzdělávání, tak kvalitní způsob trávení volného času a vytvářet prostor a podmínky pro jejich všestranný osobnostní rozvoj. Vzhledem k velkému množství jednotlivých pracovišť, jejich historii, tradicím i složení pracovních týmů je každé pracoviště svým způsobem jedinečné a má svůj osobitý charakter.

Středisko jako celek považuje za nejdůležitější oblasti své činnosti výtvarné a keramické zaměření (tyto aktivity se prolínají sedmi z deseti pracovišť), přírodovědné

a environmentální zaměření specifické zejména pro pracoviště „Kamenačky“, dále „Bystrouška“ a „Fantázie“. Polytechnické vzdělávání a robotika probíhá nejvíce na pracovišti „Robotárna“, ale i na dalších třech („Domeček“, „Bystrouška“, „Sluníčko“). Dramatickou a literární výchovu nabízí pracoviště „Bystrouška“, „Domeček“, „Kostka“ a „Sluníčko“. V menší míře je zastoupena i nabídka sportovních aktivit na pracovišti „Sluníčko“.

V průběhu inspekční činnosti bylo navštíveno 36 ZÚ na devíti pracovištích. Všechny hospitované aktivity, od těch pro nejmladší až po dospělé, se vyznačovaly snahou o pozitivní zážitky, podporu objevování a sebevyjádření. Výchova k mezilidskému respektu a fair play byla rovněž významnou součástí. Pedagogové se snažili rozvíjet nadání a osobní zodpovědnost účastníků v bezpečném a inspirujícím prostředí. Účastníci měli možnost zapojit se do různých činností podporujících jejich kreativitu, spolupráci, komunikační dovednosti a samostatnost. U nejmladších účastníků byla rozvíjena samoobslužnost, socializace, rozvoj řečových, paměťových a pohybových schopností. V přírodovědných a výtvarných kroužcích se projevoval u účastníků značný zájem o objevování světa kolem sebe, vhodně podpořen odborným vedením. V ZÚ s polytechnickým zaměřením, v keramice, výtvarných činnostech, lego kroužcích i řadě dalších byla účelně rozvíjena manuální zručnost a účastníci získávali praktické zkušenosti. Kroužky zejména na „Robotárně“, ale i například hospitovaný kroužek „Digivýtvarka“ cíleně rozvíjely digitální kompetence a logické myšlení. Zájmové vzdělávání bylo v mnoha případech vhodně propojeno s environmentální výukou, etickou výchovou i s rozvojem konkrétních klíčových kompetencí, které jsou podrobně rozpracovány ve školním vzdělávacím programu.

Spojením práce interního pedagoga a začínajícího externího bez požadované kvalifikace nebo zkušeností dochází k předávání potřebných pedagogických zkušeností, je vytvářeno prostředí, které je pro účastníky jak motivační, tak odborně podložené, otevřené práci s různými věkovými kategoriemi i nadáním účastníků současně. Výuka tak umožňovala reagovat na jedinečné požadavky účastníků. Připravenost pedagogů i jejich kreativita, schopnost reagovat na vzniklé situace, zvolené metody a formy práce podporovaly příznivé klima a respektovaly zásady pedagogiky volného času.

Vzhledem k menšímu počtu účastníků ve většině ZÚ měli pedagogové dostatek prostoru věnovat se promyšleně individuálním potřebám dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Pomoc je poskytována na základě pozorování pedagogů, popř. pedagogové reagují na ústní požadavky rodičů. Přirozeným způsobem se daří v kroužcích i ostatních činnostech rozvíjet nejen účastníky se speciálními vzdělávacími potřebami, ale i nadané. Některé ZÚ jsou přímo pro nadané účastníky určeny.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Se změnou ve vedení střediska v roce 2018 dochází rovněž ke změně v přístupu k hodnocení výsledků vzdělávání. Dříve výkonnostní pojetí a hodnocení úspěchů bylo změněno na snahu vést vzdělávání jako heuristické, participující a otevřené. Měřitelnost výsledku kvalitního zájmového vzdělávání je pro středisko daná zejména zájmem o nabídku činností a počtem spokojených a vracejících se účastníků z různých věkových skupin.

Ve vlastním vzdělávacím programu vytyčuje středisko obecné cíle vzdělávání i cíle zájmového vzdělávání, které tvoří základ pro volnočasové aktivity a zároveň skýtají možnost reagovat pružně na trendy v zájmovém vzdělávání. Do činnosti střediska se daří zavádět moderní technologie (technologie v táborové pedagogice, pobytový Robotický tábor),

i originální táborovou činnost (např. příměstský tábor Vlaky). Cíle a výstupy jsou ve školním vzdělávacím programu přehledně rozděleny do 13 oblastí. Pedagogové vybírají ze zveřejněného přehledu výstupy podle potřeb jednotlivých kroužků, akcí, příměstských či pobytových táborů, výukových programů a dalších činností. Výsledky vzdělávání ZÚ jako celku hodnotí příslušný pedagog a každoročně zaznamenává do deníku kroužku vedeného v elektronické podobě. Interní evaluace je tak dostupná i užšímu vedení SVC. Účastníkům poskytují přínosnou zpětnou vazbu jejich pedagogové slovním hodnocením v průběhu aktivit i po jejich ukončení. Zpětnovazební hodnocení činnosti v jednotlivých kroužcích samotnými účastníky nebo jejich zákonnými zástupci SVC neprovádí, na některých pracovištích by taková zpětná vazba mohla pomoci při získávání nových účastníků. Tato evaluace je ve středisku využívána a vyhodnocována u příležitostných akcí a zejména při táborové činnosti a slouží pro jejich další plánování a organizaci.

Přestože filozofie SVC jako celku je orientována především na dílčí úspěchy jednotlivých účastníků při samotném vzdělávání, nikoli na výkon, účastníci na jednotlivých pracovištích jsou pravidelně oceňováni na soutěžích – městská i krajská kola Biologické olympiády pořádané Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy, medaile z Robotického dne a Robotiády, postup do krajského kola celostátní recitační soutěže, umístění na stupních vítězů ve fotografické soutěži a další. Na dobrých výsledcích vzdělávání se podílí také snaha účastníků uspět ve studiu a v profesním životě – středoškolská odborná činnost, bakalářské práce v oblasti technické i pedagogické. Řada jednotlivců absoluuje zdárně přijímací nebo talentové zkoušky a pokračuje v oblasti zvolené na středisku při zájmovém vzdělávání, ať už jsou to obory přírodovědné nebo umělecké. Pokud se účastníkům podaří uspět v oboru, ke kterému je jejich zájem a práce ve středisku přivedly, nabízejí spolupráci, vrací se v rámci svých povinných výukových praxí (Přírodovědná stanice Kamenačky), někteří se stávají členy pedagogického týmu. Úspěch zaznamenal také pedagog střediska, který převzal Cenu děkana Univerzity Palackého v Olomouci za pedagogický přínos a úzkou spolupráci. V rámci kooperace s olomouckou univerzitou SVC dlouhodobě organizuje pro studenty kurzy zážitkové pedagogiky, realizuje workshopy a rozvíjí společný projekt s využíváním moderních technologií v táborové pedagogice. Spolupráci SVC rozvíjí i s univerzitami v Brně a se školami zejména v rámci nabídky výukových programů, ale i realizace kroužků a příměstských táborů. Pracoviště střediska se zaměřují na spolupráci i v rámci své městské části a podílí se na životě komunity, čímž přispívají k budování mezigeneračních vztahů a k udržování místních tradic. Pořádání příležitostných akcí je běžnou součástí chodu jednotlivých pracovišť. Aktivitu školského zařízení doplňuje podpora projektů a akcí na území města Brna (např. „Dobrý den Kociánko“, „Open House Brno“, „Maker Faire Brno“, „Nekonečný vlak“).

Podstatnou částí práce školského zařízení je prezentace na veřejnosti směřující k jeho pozitivnímu vnímání, zvýšení povědomí o středisku jako celku. K tomuto účelu využívá nový vizuál propojený s webovými stránkami, sociálními médii a propagačními materiály.

Závěry

Vývoj školského zařízení

- Změna názvu a vizuálního stylu školského zařízení.
- Snížení počtu míst poskytovaného vzdělávání.
- Výrazný pokles pobytových táborů

Silné stránky

- Strategie rozvoje střediska jako celku, společně definované reálné cíle, hodnoty a kroky k jejich dosažení a pravidelná evaluace všech důležitých oblastí umožňují udržitelnost nabídky a zkvalitňování zájmového vzdělávání. (1.1, 2.1)
- Systém jasně nastavených pravidel a mechanismů uvnitř školského zařízení zajišťuje efektivní řízení a organizaci činnosti na všech místech poskytovaného vzdělávání. (1.3)
- Vedení střediska provádí systematické hodnocení práce interních pedagogů na všech místech poskytovaného vzdělávání a předává jim konstruktivní zpětnou vazbu k jejich práci, podporuje profesní rozvoj všech zaměstnanců. (2.3)
- Tandemová výuka, vzájemné hospitace, předávání dobré praxe mezi jednotlivými pracovišti i pedagogy a aktivní přístup k vlastnímu profesnímu i osobnostnímu rozvoji přispívají ke zkvalitnění zájmového vzdělávání. (3.3, 3.5)

Číselné označení odkazuje na kód kritéria v příslušné modifikaci. Znění kritéria je dostupné na adrese: kriteria.csicr.cz

Doporučení pro zlepšení činnosti školského zařízení

- S ohledem na tvorbu vlastního školního vzdělávacího programu, který v některých částech navazuje na Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání reagovat na revizi a zavedené změny povinné pro základní školy, tak aby využití části byly v souladu (např. rozvoj digitálních kompetencí).
- Pro zajištění adekvátní zpětné vazby na poskytovanou pravidelnou zájmovou činnost provádět systematickou evaluaci mezi účastníky vzdělávání, popřípadě jejich zákonnými zástupci a zjištění adekvátně využít při plánování a organizaci další pravidelné zájmové činnosti.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení – Druh/typ školského zařízení: Dům dětí a mládeže - IZO: 044 993 412 ze dne 10. 10. 2024
2. Výpis správního řízení – změny v rejstříku škol a škol a školských zařízení: Dům dětí a mládeže Brno, Helceletova, příspěvková organizace se mění na Helceletka – středisko volného času Brno, příspěvková organizace s platností od 1. 1. 2024
3. Dodatek č. 7 ke Zřizovací listině č.j.: 20/56 ze dne 30. 4. 2015, změna názvu příspěvkové organizace na Helceletka – středisko volného času Brno, příspěvková organizace
4. Z 15-01 Výkaz o činnosti střediska volného času podle stavu k 31. 10. 2023 – ze dne 10. 10. 2024
5. Datové sady k přehledu o činnosti SVČ Helceletka k datu 14. 10. 2024
6. Vnitřní řád, Směrnice číslo 2 organizace, verze 2024.1, č.j.: DDMBH 168/2024 s účinností od 1. 6. 2024
7. Školní vzdělávací program Helceletky 2022-2025 s motivačním názvem „Letíme spolu“, verze 2024.1, č.j.: DDMBH 236/2024 ze dne 4. 10. 2024
8. Strategický plán rozvoje a řízení organizace 2018-2024 ze dne 7. 9. 2018
9. Akční plán rozvoje a řízení organizace

10. Střednědobý plán rozvoje a řízení organizace zpracovaný pro roky 2021-2024, č.j.: DDMB 262/2021 ze dne 9. 11. 2021
11. Organizační řád, Směrnice č. 1 organizace, verze 2024.1, č.j.: DDMBH 48/2024 ze dne 2. 2. 2024 včetně příloh: Organizační schéma organizace, Mandátová mapa vedení organizace
12. Deníky zájmových útvaru vedené k datu inspekční činnosti – vzorek
13. Zápisy z porad širšího vedení organizace ve školním roce 2023/2024 a 2024/2025
14. Kontrolní a hospitační činnost – soubor hospitačních záznamů předložených za školní rok 2023/2024 a 2024/2025 k datu inspekční činnosti
15. Přihlášky do zájmových kroužků na školní rok 2024/2025 v elektronické podobě – vzorek
16. Onboarding plán začínajícího pedagoga v elektronické podobě
17. Portfolio dalšího vzdělávání pedagogického pracovníka v elektronické podobě – vzorek
18. Standard práce externího zaměstnance, Směrnice č. 29 organizace, verze 2024.1, č.j.: DDMBH 244/2024
19. Školní matrika – elektronicky vedené údaje o účastnících k datu inspekční činnosti
20. Personální dokumentace pedagogických pracovníků vedená k datu inspekční činnosti (vzorek)
21. Kniha úrazů účastníků vedená ve školním roce 2024/2025
22. Dokumentace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví účastníků a zaměstnanců vedená k datu inspekční činnosti
23. Výroční zprávy za období 2018-2024

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školského zařízení podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete prostřednictvím datové schránky (g7zais9), a to k rukám ředitelky inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve školském zařízení, jehož se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

PhDr. Šárka Maleňáková, Ph.D., školní inspektorka, vedoucí inspekčního týmu
Mgr. Dana Karpíšková, školní inspektorka
Ing. Milan Appel, odborník na zájmové vzdělávání

29. 10. 2024